

UVOD

Poštovani čitaoci. Ovim radom ću obrazložiti izradu internetske aplikacije kontakt forme koja je često sastavni dio internetskih prezentacija. Pokazaću detaljan postupak izrade int. prezentacije i kontakt forme, ali i nekih drugih elemenata koji takođe mogu biti sastavni dijelovi prezentacije. Na primjer, ako se radi o int. prezentaciji neke firme koja želi da prodaje svoje proizvode i putem interneta, osim prikazivanja artikala (obično jedne fotografije i pratećeg teksta) bilo bi dobro imati i dio prezentacije koji se odnosi samo na fotografije firme. A te fotografije mogu biti svakakve – počev od novih proizvoda koje firma nudi (ili koje planira da ponudi) do fotografija događaja, sajmova, sastanaka firme i slično. Galerije bi bile hronološki sortirane u rastućem nizu (najnovija galerija bi se pojavljivala na vrhu, iznad svih dosadašnjih galerija) kako bi posjetiocima bilo jednostavno pratiti najnovije događaje. Naslov rada je „Izrada web aplikacije za SME preduzeća“. Akronim SME je opšteprihvaćen naziv *Small and Medium Enterprises*, Mala i srednja preduzeća.

Internetska prezentacija treba biti privlačna, jednostavna i precizna u svojim opisima. Sve su to stvari koje dizajner treba imati na umu kako bi kreirao dobru stranicu na kojoj će se posjetioци zadržavati, ali i vraćati. Takođe je vrlo bitno i održavanje prezentacije. Njeno redovno dopunjavanje svježim informacijama bi trebalo dugoročno zadržati posjetioce koji je posjećuju, ali i nastaviti dovoditi nove. Tada se ovdje otvara jedna nova mogućnost generisanja profita, a to je ona od sponzorskih ugovora. Ako je stranica dobro posjećena i generiše npr. pet hiljada posjeta dnevno, druge kompanije bi se mogle zainteresovati za reklamiranje svojih proizvoda ili usluga na takvoj stranici. A takvi vidovi sponzorstva mogu donijeti lijepe svote novca mjesečno, godišnje i dugoročno. Tako da završetak izrade stranice i njena prodaja mogu biti tek dio zarade od tog projekta i to je sjajna karakteristika ovog posla. Ovo je izuzetno motivirajuće tako da je najbolje da se odmah počne sa projektom, sa konkretnim radom i sprovođenjem ideje u djelo.

Računari su nastali kao čovjekova potreba za lakšim računanjem. Nekada se sabiralo i oduzimalo upotrebom kamenčića ili bilješki na zidu, papiru ili brojanjem na prste, što je dovelo do stvaranja prve računске sprave, abakusa. Nastala je prije više od pet hiljada godina i ličila je današnjoj dječijoj računaljci. Onda nastaje prvi računar koji je čovjeku pored računanja ponudio i druge mogućnosti, a kojih je s vremenom bilo sve više i više. Te mogućnosti su s vremenom postajale čovjekove potrebe. Glavni motivi za stvaranje ovakvih sprava su brzina obrade podataka, izbjegavanje sklonosti greškama i rješavanje problema zaboravljanja. Kada se globalno počelo shvatati šta sve današnji računari mogu, počeli su nastajati razni softveri i metodi radi što boljeg iskorišćenja resursa koje računari nude. Danas se računari posmatraju i kao prozor u svijet. Posjeduju ga mnoga kućanstva i kao takav dostupan je milionima ljudi, a to ga svrstava u odličan medij koji se, osim zabave, može iskoristiti i u poslovne svrhe. Danas se uz pomoć računara kreiraju internetske prezentacije, ali isto tako uz pomoć računara one konstantno bivaju na internetu i njima se prezentuju poslovi i usluge koji su tako dostupni svim tim milionima ljudi širom svijeta. Ovo je sjajna mogućnost da firme brzo i jeftino predstavе svoje proizvode i usluge čovječanstvu, a sa druge strane čovječanstvo vrlo brzo i jeftino dođe do traženih informacija, proizvoda i usluga.

U slučaju mog rada, firma kojoj izrađujem prezentaciju ima potrebu da predstavi svoje proizvode i usluge na području BiH i šire, a ova prezentacija treba da im omogući brži dolazak do kupaca, bržu i lakšu i interaktivnu komunikaciju sa njima, održavanje kontakata koje su ostvarili i postizanje novih. Ukratko, ova prezentacija treba da informiše, ponudi i proda ono što firma želi.

Pregled poglavlja rada:

- planiranje izrade prezentacije,
- proces izrade prezentacije,
- testiranje prezentacije,
- SEO optimizacija,
- instalacija i postavljanje servera za ličnu upotrebu,
- postavljanje prezentacije na server,
- podešavanje rutera i NAT protokola,
- podešavanje DynDNS servisa i
- podešavanje PHP-a uz testiranje i pristup prezentaciji na lokalnom računaru i internetu.

Problem i zadatak firme je da se što većem broju ljudi skrene pažnja na proizvode koje firma nudi, a moj zadatak je da im izradom internetske prezentacije to omogućim. Iskoristiću mogućnosti interneta i internetskog oglašavanja, kao i ljudske navike upotrebe interneta kako bih pomogao firmi da postigne svoje ciljeve, kako sada tako i ubuduće. Ako to postignem, moj uspjeh će biti dvostruk – pomoću firme u njihovim naumima obavljanjem tog posla i napraviću rad koji će mi pomoći da uspješno predstavim i odbranim svoj završni ispit na studijama inf. tehnologija u Banjoj Luci.

Ovaj rad nije isključiv, nije pisan samo za potrebe firme i mog specijalističkog rada već i kao uputstvo za potpunu pripremu, izradu i postavljanje int. prezentacije na internet kako početnicima tako i naprednijim korisnicima. Radom sam nastojao obuhvatiti sve što je potrebno za taj posao. Ovim radom želim i pokazati da se brza izrada prezentacije ne mora uvijek praviti na bazi već gotovog osnova koji se kasnije popuni informacijama već da je to itekako izvodivo i na ovaj način, i to vrlo brzo i efikasno. Niti da se za postavljanje prezentacije na server uvijek mora obratiti provajderima i hosting firmama, sve je to moguće i lično uraditi. Ja ne želim platiti nešto što mogu sam da uradim. Ovaj rad se može iskoristiti za:

- učenje o izradi i postavljanju int. prezentacija,
- unapređenje dosadašnjih znanja i iskustava o izradi i postavljanju int. prezentacija,
- upotrebu pristupačnog, sveobuhvatnog, brzog i jednostavnog sistema izrade int. prezentacija,
- instalaciju i podešavanje serverskog operativnog sistema – servera,
- podešavanje rutera za *izlaz* na internet,
- kao primjer za izradu drugog rada ili projekta ove vrste.

Detaljnije, u radu sam se bavio sljedećim stvarima:

- planiranje izrade prezentacije,
 - o planiranje i dogovaranje sa klijentom oko sadržaja koje je potrebno predstaviti prezentacijom,
 - o planiranje grafičkog izgleda i elemenata prezentacije,
 - o izrada planirane prezentacije upotrebom *drimvivera*,
- proces izrade prezentacije
 - o podešavanje drimvivera za izradu prezentacije,
 - o kreiranje linkova i povezivanje elemenata prezentacije,
 - o CSS i stilizovanje elemenata prezentacije,
 - o Izgled i raspored elemenata na strani prezentacije,
 - o Upotreba drimviverovih gotovih rješenja za kreiranje strana prezentacije,
 - o Popunjavanje prezentacije podacima i dodavanje vizuelnih sadržaja,
 - o Dodavanje menija i navigacije za kretanje po prezentaciji,
 - o Dodavanje ostalih strana prezentaciji i kreiranje standardne šablon strane,
 - o Izrada galerije,
 - o Izrada kontakt forme,
- Testiranje na lokalnom računaru u različitim pretraživačima,
- SEO optimizacija pretraživača radi optimalnih rezultata pri pretragama,

- Instalacija i podešavanje servera za ličnu upotrebu,
 - o Detaljno uputstvo instalacije serverskog OS-a i podešavanja potrebnih parametara servera,
- Postavljanje prezentacije na server i provjera njenog funkcionisanja na lokalnom računaru,
- Podešavanje rutera i NAT protokola za pristupanje prezentaciji na serveru,
- Podešavanje DynDNS servisa za adresiranje i pronalaženje servera na internetu,
- Instalacija i podešavanje PHP-a na serverskom računaru (PHP je neophodna platforma za izvršavanje kontakt forme).

Ono što me je motivisalo da izaberem ovu temu je moje interesovanje prema računarskim mrežama, ali i računarima uopšte. Motivisala me je i firma *Juterman d.o.o.* koja se bavi prodajom *JCB* građevinskih mašina i rezervnih dijelova, a naš plan je da iskoristimo i mogućnosti interneta u smislu reklamiranja i komunikacije sa klijentima. Kako su računarske mreže širok pojam, u dogovoru sa mentorom izbor smo suzili na internetsku (web) aplikaciju kao konkretniju oblast računarskih mreža. Ipak, sama int. aplikacija kontakt forme količinski ne ispunjava uslove za diplomski rad te je rad bilo potrebno proširiti. Rad sam proširio još i na int. prezentaciju i server. Zamislio sam ga kao brzu, jednostavnu i zaokruženu cjelinu izrade prezentacije sa kontakt formom i servera za potrebe poslovanja malih i srednjih preduzeća i nadam se da će čitaoci imati koristi od njega.

Najčešći metodi u ovakvim radovima su metodi analize i sinteze. Metodom analize problem se rasčlanjuje na sitnije dijelove i tako se proučava, a onda se sve to sa tada stečenim znanjima skupa u cjelinu metodom sinteze. Problem izrade prezentacije će se najjednostavnije riješiti rasčlanjivanjem na sitne jedinice kao što je planiranje izrade prezentacije. Još sitnije, a samo pod ovom stavkom je zajedno sa klijentom planiranje i dogovaranje sadržaja koje je potrebno predstaviti prezentacijom, planiranje grafičkog izgleda i elemenata prezentacije, te izrada planirane prezentacije upotrebom *drimvivera*. Kako sam analizirao svaku od oblasti – planiranje izrade prezentacije, proces izrade prezentacije, testiranje na lokalnom računaru u različitim pretraživačima, SEO optimizacija, inst. i podešavanje servera, postavljanje prezentacije na server, podešavanje rutera, DynDNS-a i instalacija PHP-a, detaljno ih obrazložio i dopunio primjerima i slikama, te oblasti trebalo bi da su sada shvaćene. Dalje slijedi obrnut proces – sinteza. Ovaj proces omogućava da se svi ovi postupci dovedu u vezu i da se shvate kao cjelina, onako kako bi ih i trebalo shvatiti, upravo onako kako to problem izrade prezentacije i zahtijeva.